

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2015/720**2015 m. balandžio 29 d.****kuria dėl lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo mažinimo iš dalies keičiama Direktyva 94/62/EB****(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB ⁽⁴⁾ priimta siekiant apsaugoti aplinką nuo pakuočių ir pakuočių atliekų poveikio arba jį sumažinti. Nors plastikiniai pirkinių maišeliai pagal tą direktyvą laikomi pakuote, joje nenumatyta jokių konkrečių priemonių dėl tokių maišelių sunaudojimo;
- (2) dėl dabartinio sunaudojamų plastikinių pirkinių maišelių kiekio susidaro labai daug šiukšlių ir neracionaliai naudojami ištekliai, be to, numatoma, kad nesiėmus priemonių, jų bus sunaudojama vis daugiau. Šiukšlėmis tapę plastikiniai pirkinių maišeliai teršia aplinką ir didina plačiai paplitusią vandens telkinių užteršimo šiukšlėmis problemą, keliančią grėsmę vandens ekosistemoms visame pasaulyje;
- (3) be to, plastikinių pirkinių maišelių kaupimasis aplinkoje daro aiškiai neigiamą poveikį tam tikroms ekonominės veiklos rūšims;
- (4) plastikiniai pirkinių maišeliai, kurių sienelės storis mažesnis nei 50 mikronų (toliau – lengvieji plastikiniai pirkinių maišeliai), kurie sudaro daugumą visų Sąjungoje sunaudojamų plastikinių pirkinių maišelių, yra rečiau pakartotinai naudojami palyginti su storesniais plastikiniais pirkinių maišeliais. Todėl atliekomis lengvieji plastikiniai pirkinių maišeliai tampa greičiau ir dėl jų mažo svorio lengviau tampa šiukšlėmis;
- (5) dabartinis lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių perdirbimo lygis yra labai mažas ir dėl tam tikrų praktinių ir ekonominių sunkumų nėra tikėtina, kad artimoje ateityje jų perdirbimo lygis žymiai padidės;
- (6) atliekų hierarchijoje prevencija užima svarbiausią vietą. Plastikiniai pirkinių maišeliai naudojami įvairiais tikslais ir ateityje jie bus toliau sunaudojami. Siekiant užtikrinti, kad reikalingi plastikiniai pirkinių maišeliai galiausiai neatsidurtų aplinkoje kaip atliekos, turėtų būti taikomos tinkamos priemonės, o vartotojai turėtų būti informuojami apie tinkamą atliekų apdorojimą;
- (7) Sąjungoje sunaudojamų plastikinių pirkinių maišelių kiekis labai skiriasi – tai lemia vartojimo įpročiai, sąmoningumas aplinkos apsaugos srityje ir valstybių narių politikos priemonių veiksmingumas. Kai kurioms valstybėms narėms pavyko gerokai sumažinti sunaudojamų plastikinių pirkinių maišelių kiekį – septyniuose geriausius rezultatus pasiekusiose valstybėse narėse sunaudojama tik 20 % vidutiniškai Sąjungoje sunaudojamo kiekio;

⁽¹⁾ OL C 214, 2014 7 8, p. 40.⁽²⁾ OL C 174, 2014 6 7, p. 43.⁽³⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta OL) ir 2015 m. kovo 2 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2015 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).⁽⁴⁾ 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (OL L 365, 1994 12 31, p. 10).

- (8) galimybės gauti duomenis apie dabartinį sunaudojamų lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių kiekį ir tų duomenų tikslumas valstybėse narėse skiriasi. Tikslūs ir palyginami duomenys apie sunaudojimą yra itin svarbūs norint įvertinti mažinimo priemonių veiksmingumą ir užtikrinti vienodas įgyvendinimo sąlygas. Todėl turėtų būti parengta bendra metinio lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo vienam asmeniui apskaičiavimo metodika, kad būtų stebima pažanga, daroma mažinant tokių maišelių sunaudojimą;
- (9) be to, įrodyta, kad vartotojų informavimui tenka lemiamas vaidmuo siekiant bet kokių plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo mažinimo tikslų. Todėl būtina, kad instituciniu lygmeniu būtų dedamos pastangos siekiant didinti informuotumą apie plastikinių pirkinių maišelių poveikį aplinkai ir keisti dabar vyraujančią požiūrį, kad plastikas yra nekenksminga ir pigi medžiaga;
- (10) siekdamas tvariai mažinti vidutinį sunaudojamų lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių kiekį valstybės narės turėtų imtis priemonių, kad būtų žymiai sumažintas lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimas, laikantis Sąjungos atliekų politikos ir atliekų hierarchijos bendrųjų tikslų, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/98/EB ⁽¹⁾. Nustatant tokias mažinimo priemones reikėtų atsižvelgti į dabartinį atskirose valstybėse narėse sunaudojamų plastikinių pirkinių maišelių kiekį – kuo jis didesnis, tuo didesnės turėtų būti ir pastangos, ir atsižvelgti į jau pasiektą sumažinimą. Kad būtų galima stebėti pažangą, daromą mažinant lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimą, būtina, kad nacionalinės valdžios institucijos teiktų duomenis apie jų sunaudojimą pagal Direktyvos 94/62/EB 12 straipsnį;
- (11) valstybės narės gali pasitelkti ekonomines priemones, kaip antai kainos nustatymą, mokesčius ir rinkliavas, kurios jau yra pasiteisinusios kaip itin veiksmingos mažinant plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimą, ir pardavimo ribojimus, pavyzdžiui, draudimus, nukrypstant nuo Direktyvos 94/62/EB 18 straipsnio, su sąlyga, kad šie ribojimai yra proporcingi ir nediskriminaciniai;
- (12) tos priemonės gali būti įvairios, atsižvelgiant į lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių poveikį aplinkai, kai jie yra naudojami ar šalinami, į su perdirbimu ir kompostavimu susijusias jų savybes, jų patvarumą arba tų maišelių specifinę naudojimo paskirtį, ir atsižvelgiant į galimą nepageidaujamą jų pakaitalų poveikį;
- (13) valstybės narės gali rinktis, ar taikyti išimtį plastikiniams pirkiniams maišeliams, kurių sienelės storis yra mažesnis kaip 15 mikronų (toliau – labai lengvi plastikiniai pirkiniai maišeliai), pateikiamiems kaip nefasuotiems maisto produktams skirta pirminė pakuotė, tais atvejais, kai tai būtina higienos tikslais arba kai jų naudojimas padeda išvengti maisto švaistymo;
- (14) pajamas, gaunamas taikant priemones, kurių pagal Direktyvą 94/62/EB imamasi siekiant tvariai mažinti lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimą, valstybės narės gali naudoti savo nuožiūra;
- (15) svarbus vaidmuo mažinant plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimą gali tekti sąmoningumo ugdymo programoms, skirtoms vartotojams apskritai, ir šviečiamosioms programoms, skirtoms vaikams;
- (16) Europos standarte EN 13432 „Pūdymo ir biologinio irimo būdu atgaunamų pakuočių reikalavimai. Bandymo schema ir galutinio pakuočių priėmimo vertinimo kriterijai“ nustatytos savybės, kurias turi turėti medžiaga, kad ją būtų galima laikyti kompostuojama, t. y. kad ji galėtų būti perdirbta organinio apdorojimo būdu, kurį sudaro kompostavimas ir anaerobinis skaidymas. Komisija turėtų paprašyti Europos standartizacijos komiteto parengti atskirą kompostavimui namų ūkyje tinkamų pakuočių standartą;
- (17) svarbu užtikrinti biologiškai skaidžių ir kompostuojamų plastikinių pirkinių maišelių etikečių ar ženklų pripažinimą visoje Sąjungoje;
- (18) kai kuriuos plastikinius pirkinius maišelius jų gamintojai ženklina kaip aerobiškai biologiškai skaidžius arba aerobiškai skaidžius. Tokiuose maišeliuose į įprastinį plastiką pridedama priedų. Dėl to, kad plastike yra tų priedų, per tam tikrą laiką jis suskyla į smulkias daleles, kurios lieka aplinkoje. Taigi, tokius maišelius vadinti „biologiškai skaidžiais“ gali būti apgaulinga, kadangi jie gali neišspręsti užteršimo šiukšlėmis problemos, o, priešingai, gali padidinti taršą. Komisija turėtų išnagrinėti aerobiškai skaidžių plastikinių pirkinių maišelių naudojimo poveikį aplinkai ir pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, be kita ko, prireikrus parengti jų sunaudojimo ribojimo ar galimo žalingo poveikio mažinimo priemonių rinkinį;

⁽¹⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

- (19) plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo mažinimo priemonės, kurių valstybės narės turi imtis, turėtų būti tokios, kad jomis būtų tvariai mažinamas lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimas ir nepadidėtų bendras pakuočių kiekis;
- (20) šioje direktyvoje numatytos priemonės atitinka Komisijos komunikatą „Efektyvus išteklių naudojimo Europos planas“ ir jos turėtų padėti įgyvendinti jūrų užteršimo šiuokšlėmis mažinimo veiksmus, kurių imtasi pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/56/EB ⁽¹⁾;
- (21) todėl Direktyva 94/62/EB turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 94/62/EB iš dalies keičiama taip:

1. 3 straipsnyje įterpiami šie punktai:

- „1a. „plastikas“ – polimeras, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 (*) 3 straipsnio 5 punkte, į kurį gali būti pridėta priedų ar kitų medžiagų ir kuris gali būti pirkinių maišelių pagrindinis struktūrinis komponentas;
- 1b. „plastikiniai pirkinių maišeliai“ – iš plastiko pagaminti pirkinių maišeliai, su rankenomis arba be jų, tiekiami vartotojams prekių ar produktų pardavimo vietoje;
- 1c. „lengvieji plastikiniai pirkinių maišeliai“ – plastikiniai pirkinių maišeliai, kurių sienelės storis yra mažesnis kaip 50 mikronų;
- 1 d. „labai lengvi plastikiniai pirkinių maišeliai“ – plastikiniai pirkinių maišeliai, kurių sienelės storis yra mažesnis kaip 15 mikronų ir kurie būtini higienos tikslais arba pateikiami kaip nefasuotiems maisto produktams skirta pirminė pakuotė, kai tai padeda išvengti maisto švaistymo;
- 1e. „aerobiškai skaidūs plastikiniai pirkinių maišeliai“ – plastikiniai pirkinių maišeliai, pagaminti iš plastikinių medžiagų, kurių sudėtyje yra priedų, kurie paskatina plastikinės medžiagos skilimą į mikrodaleles;

(*) 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).“

2. 4 straipsnyje įterpiamos šios dalys:

„1a. Valstybės narės imasi priemonių, kad tvariai mažintų lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimą savo teritorijoje.

Tos priemonės gali būti, be kita ko, nacionaliniai naudojimo mažinimo tikslai, toliau taikomos ar nustatomos ekonominės priemonės, taip pat pardavimo ribojimai, kuriais nukrypstama nuo 18 straipsnio, jei šie ribojimai yra proporcingi ir nediskriminaciniai.

Tokios priemonės gali būti įvairios, atsižvelgiant į lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių poveikį aplinkai, kai jie yra naudojami ar šalinami, su kompostavimu susijusias jų savybes, patvarumą ar konkrečią naudojimo paskirtį.

Priemonės, kurių imasi valstybės narės, apima vieną iš šių galimybių arba jas abi:

- a) patvirtinamos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 31 d. metinis sunaudojamas kiekis neviršytų 90 lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių vienam asmeniui ir ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 31 d. – 40 lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių vienam asmeniui, arba nustatomi svoriu išreikšti lygiavertiniai tikslai. Labai lengvi plastikiniai pirkinių maišeliai gali būti neįtraukiami į nacionalinius sunaudojimo tikslus;
- b) patvirtinamos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. lengvieji plastikiniai pirkinių maišeliai nebūtų nemokamai dalijami prekių ar produktų pardavimo vietose, nebent įgyvendinamos lygiavertį poveikį užtikrinančios priemonės. Tos priemonės gali būti netaikomos labai lengviems plastikiniams pirkinių maišeliams.

⁽¹⁾ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

Nuo 2018 m. gegužės 27 d. valstybės narės, teikdamos Komisijai duomenis apie pakuotes ir pakuočių atliekas pagal 12 straipsnį, praneša apie lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių metinį sunaudojimą.

Ne vėliau kaip 2016 m. gegužės 27 d. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma vienam asmeniui tenkančio lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių metinio sunaudojimo apskaičiavimo metodika ir pritaikomos pagal 12 straipsnio 3 dalį patvirtintos ataskaitų teikimo formos. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 21 straipsnio 2 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros.

1b. Nedarant poveikio 15 straipsniui, valstybės narės gali imtis priemonių, pavyzdžiui, nustatyti ekonomines priemones ir nacionalinius mažinimo tikslus, susijusius su bet kurios rūšies plastikiniais pirkinių maišeliais, neatsižvelgiant į jų sienelės storį.

1c. Komisija ir valstybės narės, bent pirmaisiais metais po 2016 m. lapkričio 27 d., aktyviai skatina visuomenės informavimo ir sąmoningumo ugdymo kampanijas, susijusias su pernelyg didelio lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo neigiamu poveikiu aplinkai.“

3. Įterpiamas šis straipsnis:

„8a straipsnis

Konkrečios priemonės dėl biologiškai skaidžių ir kompostuojamų plastikinių pirkinių maišelių

Ne vėliau kaip 2017 m. gegužės 27 d. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos etikečių ar ženklų, skirtų užtikrinti biologiškai skaidžių ir kompostuojamų plastikinių pirkinių maišelių pripažinimą visoje Sąjungoje ir pateikti vartotojams teisingą informaciją apie tokių maišelių su kompostavimu susijusias savybes, specifikacijos. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 21 straipsnio 2 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros.

Ne vėliau kaip praėjus aštuoniolikai mėnesių nuo to įgyvendinimo akto priėmimo valstybės narės užtikrina, kad biologiškai skaidūs ir kompostuojami plastikiniai pirkinių maišeliai būtų žymimi laikantis tame įgyvendinimo akte numatytų specifikacijų.“

4. Įterpiamas šis straipsnis:

„20a straipsnis

Ataskaitų teikimas apie plastikinius pirkinių maišelius

1. Ne vėliau kaip 2021 m. lapkričio 27 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertina 4 straipsnio 1a dalyje nurodytų priemonių veiksmingumą Sąjungos lygiu kovojant su užteršimu šiukšlėmis, keičiant vartotojų elgseną ir skatinant atliekų prevenciją. Jei atlikus įvertinimą nustatoma, kad patvirtintos priemonės nėra veiksmingos, Komisija išnagrinėja kitus galimus lengvųjų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo mažinimo būdus, įskaitant realių ir pasiekiamų tikslų nustatymą Sąjungos lygiu, ir prireikus pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

2. Ne vėliau kaip 2017 m. gegužės 27 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje išnagrinėja aerobiškai skaidžių plastikinių pirkinių maišelių naudojimo poveikį aplinkai ir prireikus pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

3. Ne vėliau kaip 2017 m. gegužės 27 d. Komisija įvertina įvairių galimybių sumažinti labai lengvų plastikinių pirkinių maišelių sunaudojimo poveikį per gyvavimo ciklą ir prireikus pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.“

5. 22 straipsnio 3a dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„3a. Jeigu pasiekiami 4 ir 6 straipsniuose nustatyti tikslai, valstybės narės gali perkelti 4 straipsnio 1a dalies ir 7 straipsnio nuostatas į savo nacionalinę teisę kompetentingų institucijų ir atitinkamų ekonomikos sektorių tarpusavio susitarimais.“

2 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigalioję įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2016 m. lapkričio 27 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2015 m. balandžio 29 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkė

Z. KALNIŅA-LUKAŠEVICA
